

ועד לא אשתלים בכלא מתתא ומעילא, אסיר למיכל מניה. ומאן דאכיל מניה, פמאן דלית ליה חולקא בקודשא ברין הוא ובפנסת ישראל, דהא ההוא איבא בלא רשותא עלאה קדישא קיימא, דלא שארי עליה עד דישתלים. ובלא רשותא. תתאה, דהא לא אסתפמת (ס"א אתבסמת) חילא דארעא ביה. וההוא דאכיל מניה, אחזי גרמיה דלית ליה חולקא לעילא ותתא, ואי ברין עליה, ברכה לבטלה הוא. דהא קדשא ברין הוא עד פען לא שריא עלוי, ולית ביה חולקא. רחמנא לישזביןן מאינון דלא משגיחין ליקרא דמאריהון.

זכאון אינון צדיקייא בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (משלי ד) וארח צדיקים פאור נוגה. בגין דבההוא זמנא, יסתלק חוץ דשריא בנוקבא בקדמיתא, וייתי דכורא למשרי באתריה פד בקדמיתא, וכלא יהא שלים. תאנא בזמנא דזפאה שארי בעלמא וכו' עד צדיק בתמר יפרח.

רבי יוסי פתח קרא ואמר, (ויקרא יט) לא תאכלו על הדם. הא בכמה אתר אוקמוהו חברייא, וכל הני קראי אבתריה. וכל חד וחד באתגלויא. אבל האי קרא אית לאתערא ביה, דכתיב מפני שיבה תקום וגו'. מפני שיבה שיבה דאורייתא סתם. תקום, דבעי בר נש למיקם בקיומא (מפאן דבעי בר נש למיקם) מקמי ספר תורה, והכי רב המנונא (ס"א יוסא) סבא, פד הוה חמי ספר תורה, הוא קם מקמיה, ואמר מפני שיבה תקום. (פד הוה חמי חומש דאורייתא הוא קם מקמיה) (ס"א עבד ליה הדורא) (ונתי אמר והדרת פני זקן) פגוונא דא, בעי בר נש למיקם בקיומיה לקמיה דתלמיד חכם, בגין דאיהו קאים בקיומא (ג"א בדיוקנא) קדישא עלאה. ורמז לכהנא עלאה (ס"א והכא רמז לעתיקא)

ועד שלא נשלם בכל ממטה וממעלה, אסור לאכל ממנו. ומי שאוכל ממנו, כמי שאין לו חלק בקדוש ברין הוא ובכנסת ישראל, שהרי אותו הפרי עומד בלי רשות עליונה קדושה, שאינה שורה עליו עד שישתלים. ובלי רשות תחתונה, שהרי לא הספימה (התבשמה) כח הארץ בו. ואותו שאכל ממנו, מראה את עצמו שאין לו חלק למעלה ולמטה, ואם ברין עליו, זו ברכה לבטלה, שהרי הקדוש ברין הוא עד עכשו לא שורה עליו, ואין בו חלק. הרחמן יצילנו מאותם שאינם משגיחים לכבוד רבונם. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (משלי ד) וארח צדיקים פאור נגה. משום שבאותו זמן יסתלק הנחש, ששרה עם הנקבה בראשונה, ויבא הזכר לשרות במקומו כבראשונה, והכל יהיה שלם. למדנו, בזמן שצדיק שורה בעולם וכו', עד צדיק בתמר יפרח.

רבי יוסי פתח בפסוק ואמר, לא תאכלו על הדם. הרי בכמה מקומות פרושה החברים, וכל הפסוקים הללו אחרינו, וכל אחד ואחד בגלוי. אבל יש להתעורר בפסוק הזה, שכתוב מפני שיבה תקום וגו'. מפני שיבה, שיבה של התורה סתם. תקום, מפאן שצריך אדם לעמד בעמדו (מפאן שצריך אדם לעמד) מלפני ספר תורה, וכך רב המנונא (י"א) סבא, פשהיה רואה ספר תורה, הנה קם מלפניו ואומר: מפני שיבה תקום. (כשהיה רואה חמש של התורה, היה עומד מלפניו) (עושה לו הדור) (והיה אומר: והדרת פני זקן) כמו כן צריך אדם לעמד במקומו מלפני תלמיד חכם, משום שהוא עומד במקום

קדישא עלאה, דכתיב והדרת פני זקן, דאיהו בעלמא. אמר רבי שמעון, מפאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבעל פה.

ותו תנינן, האי קרא לדרשא הוא דאתא, מפני שיבה תקום, כמה דאתערו ביה חברייא, מפני שיבה תקום, אזהר ליה לבר נש, עד לא יסתלק פסיבותא, דיקום בקיומא טבא בעלמא, בגין דדין הוא הדורא ליה, אבל לסוף יומוי לית שבחא ליה לבר נש כל פך, פד איהו סיב ולא יכיל למיהוי ביש. אלא שבחא דיליה, פד איהו בתוקפיה, ואיהו טב. ושלמה מלכא צווח ואמר, (משלי כ) גם במעלליו יתנפר נער וגו'. כגוונא דא כתיב, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אמר רבי אלעזר, ודאי (תבי הוא) אורחא דא מתקנא קמן, והאי אורחא דקודשא בריה הוא.

פתח ואמר, (תהלים א) פי יודע יי דרף צדיקים ודרף רשעים תאבד. מאי כי יודע יי. אלא, קדשא בריה הוא יודע ואשגח בארחה דצדיקייא, לאוטבא להו, ולאגנא להו, והוא אזיל קמיהו לנטרא להו. ובגין פך, מאן דנפיק לארחה בעי דלהוי ההיא ארחה דקודשא בריה הוא, וישתתף ליה בהדיהו. ובגין פך כתיב, פי יודע יי דרף צדיקים ודרף רשעים תאבד. היא מגרמה, בגין דקודשא בריה הוא לא (דף פ"ז ע"א) אשתמודע ליה לההוא ארחה דלהון, ולא אזיל בהדיהו.

כתיב דרף, וכתיב ארח, מה בין האי להאי. אלא, דרף: דשאר קרסולי בני נשא אזלו בה. ארח: דאיהו אתפתח מן זמנא זעירא (דא ארח כמה דאת אמר (איוב ל"ד) וארח לחברה עם פעלי און) ועל ארחה דא כתיב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור און, ועל הארח הנה כתוב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה

(בדיקן) קדוש עליון. ורמז לפהן העליון (וכאן רמז לעתיק) הקדוש העליון, שכתוב והדרת פני זקן, שהוא בעולם. אמר רבי שמעון, מפאן רמז לתורה שבכתב, ורמז לתורה שבעל פה.

ועוד שנינו, הפסוק הזה בא לדרשה. מפני שיבה תקום, כמו שהעירו בו החכמים, מפני שיבה תקום, הזהיר את האדם טרם שיעלה לשיבה שיעמד בקיום טוב בעולם, משום שזהו ההדור שלו. אבל לסוף ימיו אין לאדם שבח כל פך, כשהוא זקן, ואינו יכול לעשות רע. אלא השבח שלו כשהוא בכחו, והוא טוב. ושלמה המלך צווח ואמר, (שם א) גם במעלליו יתנפר נער וגו'. כמו כן כתוב, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אמר רבי אלעזר, ודאי (כף הוא) שהדרף הזו מתקנת לפנינו, וזוהי דרכו של הקדוש ברוך הוא.

פתח ואמר, (תהלים א) פי יודע ה' דרף צדיקים ודרף רשעים תאבד. מה זה פי יודע ה'? אלא הקדוש ברוך הוא יודע ומשגיח על דרכי הצדיקים להיטיב להם ולהגן עליהם, והוא הולך לפניהם לשמר אותם. ומשום פך, מי שיוצא לדרך, צריך שאותה הדרך תהיה דרכו של הקדוש ברוך הוא, וישתף אותו עמו. ומשום פך כתוב, פי יודע ה' דרף צדיקים ודרף רשעים תאבד. היא מעצמה, משום שאין הקדוש ברוך הוא מכיר באותה הדרך שלהם, ואינו הולך עמם.

כתוב דרף, וכתוב ארח. מה בין זה לזה? אלא, דרף - ששאר קרסולי בני אדם הלכו בה. ארח - שהוא נפתח מזמן מועט (זה ארח כמו שנאמר (איוב לד) וארח לחברה עם פעלי און, ועל הארח הנה כתוב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה

נגה הולך ואור עד נכון היום. אמן פן יהי רצון. ברוך יי לעולם אמן. ימלוך יי לעולם אמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פרשת אמור

ויאמר יי אל משה אמור אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. אמר רבי יוסי, מאי טעמא דא לקבל דא, דכתיב לעילא, ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו, וסמיך ליה אמור אל הפהנים. אלא (משכע) פיון דאזהר להו לישראל, לקדשא להו בכלא, אזהר להו לכהני לקדשא לון, וכן ללוים. לכהני מנין. דכתיב אמור אל הפהנים. ללואי מנין. דכתיב, ואל הלוים תדבר ואמרתי אליהם. בגין דישתפחון פלהו זפאין קדישין דכין.

אמור אל הפהנים בני אהרן, מאי טעמא הכא בני אהרן, וכי לא ידענא דבני אהרן ניהו. אלא בני אהרן, ולא בני לוי, דאהרן דהוא שירותא דכל פהני דעלמא, דביה אתרעי קדשא בריך הוא מפלא, בגין למעבד שלמא בעלמא, ובגין דאהרן ארחוי סליקו ליה להאי, דכל יומי דאהרן הוה משתדל לאסגאה שלמא בעלמא. ובגין דאורחוי כה, סליק ליה קדשא בריך הוא להאי, למיעל שלמא בפמליא דלעילא, ובגין פה אמור אל הפהנים בני אהרן.

אמור אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם. רבי יהודה פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה עלאה ויקרא, ההוא נהורא עלאה דאקרי טוב, דכתיב וירא אלהים את האור פי טוב.

הגנוז, שבו עושה הקדוש ברוך הוא טוב בעולם, ולא מונע אותו בכל יום, מפיון שבו מתקיים

יהי רצון. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פרשת אמר

ויאמר ה' אל משה אמר אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם לנפש לא יטמא בעמיו. אמר רבי יוסי, מה הטעם זה כנגד זה, שכתוב למעלה, ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני מות יומתו, וסמוך לו אמר אל הפהנים? אלא (משמט) פיון שהזכיר את ישראל לקדש אותם בכל, הזכיר את הפהנים לקדש אותם, וכן את הלוים. לפהנים מנין? שכתוב אמר אל הפהנים. ומנין ללוים? שכתוב (במדבר יא) ואל הלוים תדבר ואמרתי אליהם. כדי שימצאו כלם צדיקים קדושים טהורים.

אמר אל הפהנים בני אהרן. מה הטעם פאן בני אהרן? וכי לא ידענו שהם בני אהרן? אלא בני אהרן ולא בני לוי, שאהרן הוא ראשיתם של כל הפהנים של העולם, שבו התרצה הקדוש ברוך הוא מהפל כדי לעשות שלום בעולם. ומשום שאהרן, דרכיו העלו אותו לזה, שכל ימיו של אהרן הוה משתדל להרבות שלום בעולם. ומשום שדרכיו כה, העלה אותו הקדוש ברוך הוא לזה, להכניס שלום בפמליא של מעלה, ומשום כה - אמר אל הפהנים בני אהרן.

אמר אל הפהנים בני אהרן ואמרתי אליהם. רבי יהודה פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. מה רב טובך, כמה עליון ונכבד אותו האור העליון שנקרא טוב, שכתוב וירא אלהים את האור פי טוב, וזה הוא האור הגנוז, שבו עושה הקדוש ברוך הוא טוב בעולם, ולא מונע אותו בכל יום, מפיון שבו מתקיים

העולם ועומד עליו. אשר צפנת ליראיך, ששנינו, אור עליון עשה הקדוש ברוך הוא כשברא את העולם, וגנז אותו לצדיקים לעתיד לבא. זהו שכתוב אשר צפנת ליראיך.

פעלת לחוסים בך. פעלת, בזמן שנברא העולם אותו האור היה עומד ומאיר מראש העולם לסופי העולם. כשהסתכל הקדוש ברוך הוא באותם הרשעים שעתידים לעמד, גנז את אותו האור, שכתוב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. ועתיד להאיר לצדיקים לעולם הבא, וזה הוא אשר צפנת ליראיך, וכתוב (מלאכי א) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

בא ראה, בשעה שכן אדם עומד ללכת לאותו העולם והוא בבית חליו, באים עליו שלשה שלוחים, ורואה שם מה שלא יכול לראות אדם כשהוא בעולם הזה. ואותו היום הוא יום הדין העליון, שמבקש המלך את פקדונו. אשרי האיש שמישיב למלך את פקדונו, כמו שנתן לו בתוכו. אם אותו הפקדון התטנף בטנופי הגוף, מה יאמר לבעל הפקדון?

מרים עיניו, ורואה את מלאך המות עומד לפניו, וחרבו שלופה בידו, קושר בקשרים במאסר של אותו האיש. ואין לנפש קשי בכל פפרדתה מן הגוף. ואדם לא מת עד שרואה את השכינה, ומתוך גדל התשוקה לשכינה, הנפש יוצאת לקבל את השכינה.

אחר שיצאה, מי הנפש שנדבקת בה (ותקבל) ויקבל בגוף (לחובה)? והרי בארנו את הדברים האלה. אחר שיצאה הנפש מן הגוף

ודא הוא אור הגנוז, דביה עביד קדשא בריך הוא טב בעלמא, ולא מנע ליה בכל יומא, בגין דביה מתקיים עלמא, וקאים עליה. אשר צפנת ליראיך, דתנן, נהורא עלאה עבד קדשא בריך הוא כד ברא עלמא, וגניז ליה לצדיקיא לזמנא דאתי. הדא הוא דכתיב, אשר צפנת ליראיך.

פעלת לחוסים בך. פעלת, בזמנא דאתברי עלמא, ההוא נהורא הוה קאים ונהיר מרישא דעלמא לסייפי דעלמא. כד אסתפל קדשא בריך הוא, לאינון חייבין דזמינין לקיימא בעלמא, גניז ליה לההוא נהורא, דכתיב (איוב לח) וימנע מרשעים אורם. וזמין לאנהרא לצדיקיא לעלמא דאתי, ודא הוא אשר צפנת ליראיך, וכתיב (מלאכי א) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

תא חזי, בשעתא דבר נש קאים למיהיך לההוא עלמא, והוא בבי מרעיה, אתיין עליה ג' שלוחין, וחקמי תמן, מה דלא יכיל בר נש למחמי כד איהו בהאי עלמא. וההוא יומא, יומא דדינא עלאה הוא, דמלפא בעי פקדונא דיליה. זפאה ההוא בר נש, דפקדוניה אתיב למלפא כמה דאתייהיב ליה בגויה. אי ההוא פקדונא אתטנף בטנופי גופא, מה יימא למארי פקדונא.

זקף עיניו, וחקמי למלאך המות קאים קמיה, וסייפיה שליפא בידיה, קסטר בקטריין, בקומטא דההוא בר נש. ולית לה לנפשא קשיו בכלא, פפרישו דילה מן גופא. ובר נש לא מית, עד דחקמי לשכינתא, ומגזו סגיאות תיאובתא דשכינתא, נפשא נפקת (דף פ"ח ע"ב) לקבלא לשכינתא.

בתר דנפקא, מאן איהי נפשא דאתדבק בה (ס"א ותקבל) ויקבל בגופא (ס"א